

Vides objekti kā vienota informācijas stendu un norāžu sistēma Baltijas jūras piekrastē.

Andra Ulme, *Riga Technical University*, Kristiana Pavasare, *Riga Technical University*

Kopsavilkums. Šī raksta mērķis ir izpētīt esošo situāciju Baltijas jūras piekrastē informācijas stendu un norāžu jomā, pierādot nepieciešamību pēc krasām pārmaiņām.

Tiek aplūkoti vispasaules piemēri vides objektu sfērā, izanalizēti to atbilstība laba dizaina noteikumiem un ilgtspējīgai attīstībai.

Darba ietvaros tika izstrādātas galvenās vadlīnijas vides objektam, kas pildītu informācijas stendu un norāžu funkciju Baltijas jūras piekrastē.

Atslēgas vārdi: Vides objekti, Baltijas jūras piekraste, ilgtspējīga attīstība.

I. IEVADS

Latvijas Republika robežojas ar Baltijas jūras piekrasti 496km garumā. Tā ir tik daudzveidīga, sākot ar mežonīgo Rietumkurzemes jūrmalu beidzot ar vienu no populārākajiem un modernākajiem Baltijas kūrortiem – tūristu iecienīto Jūrmalu. [1]

Tam visam pa vidu – senie lībiešu ciemati, stāvkrausti, mazās zvejnieku ostas Rīgas jūras līča piekrastē, plašās, smilšainās pludmales, neparasti, akmeņaini krasti Kaltenē un Tūjā, Veczemu klintis netālu no Salacgrīvas, unikālās Randu pļavas Ainažu pusē, neaizsalstošās, modernās ostas Ventspils un Liepāja.

1. att. Jūrkaines stāvkrausts [8]

2. att. Vidzemes akmeņainā jūrmala[3]

Baltijas jūras piekraste atstāj iespaidu katram tās apmeklētājam gan ar savu milzīgo kultūras mantojumu, gan dabas daudzveidību.

Piekrastē ir ko darīt gan atpūtniekiem, vasarā atpūšoties pludmalēs, neskartas dabas meklētājiem, gan kultūrvēsturisku tradīciju cienītājiem, gan dabas draugiem – putnu vērotājiem, floras un faunas pazinējiem. Kā, piemēram, piekrastē apskatāmas ap 15 dažādas bākas, 10 stāvkrausti un kāpas, 12 piejūras parki un dabas takas. Katram objektam ir savs raksturs. Interesantākais no objektiem šķiet vecā Ķūrmraga bāka, kura pirms pāris 10 gadiem ir atradusies stāvkrausta augšā, bet šobrīd noslīdējusi pie pašas jūras. [3] Iespējams vēl pēc 10 gadiem tā atradīsies jau jūras vidienē. Tāpēc ir nepieciešams krāt šādu informāciju un nodot no vienas paaudzes citai. Tikai tādā veidā ir iespēja pilnveidot un saglabāt latviešu kultūru.

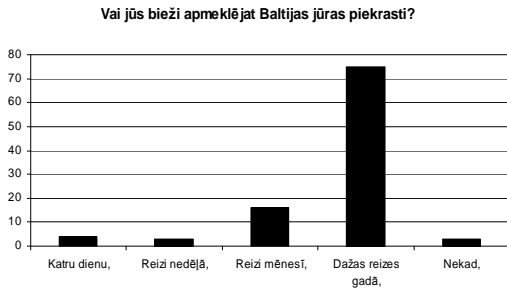

3. att. Ķūrmraga vecā bāka [3].

Darba ietvaros 2010. gada augustā tika veikta aptauja, kuras laikā tika aptaujāti 103 respondenti, no kuriem 69 bija sievietes un 34 vīrieši. Vidējais aptaujāto vecums 30.7 gadi.

Respondentiem uzdodot jautājumu, vai jūs bieži apmeklējiet Baltijas jūras piekrasti, vairākums atbildēja - dažas reizes gadā. No aptaujas rezultātiem var secināt, ka ir interese par to kāda ir piekraste. Ja vairākums atbildētu noliedzīgi rastos jautājums vai mēs novērtējam to, kas mums pieder.

Baltijas jūras piekrastes kultūras mantojums un dabas daudzveidība ir liela daļa no latviešu kultūras. Bez tās nav iedomājama sekmīga mūsu valsts ilgtspējīga attīstība. Tā ir viena no svarīgākajām lietām, kas ir jānodod nākamajām paaudzēm, kas palīdzētu mūsu dzīves kvalitātes celšanai – izglītojot vietējos iedzīvotājus. Parādot cik svarīga ir mūža izglītība, ka ir nepieciešams izzināšanas process un informācijas nodošana nākamajām paaudzēm.

4. att. Respondentu atbildes par Baltijas jūras piekrastes apmeklējuma biežumu.

II. ESOŠĀ SITUĀCIJA BALTIJAS JŪRAS PIEKRASTĒ

Apmeklējot un analizējot esošo labiekārtojumu, informācijas standus un norādes Baltijas jūras piekrastē, situācija nav iepriecinoša. Tika apbraukāta visa Kurzemes jūrmala, kurā apmeklēti 11 pagasti sākot no Jūrmalas un beidzot ar Grobiņu. Vidzemē apmeklēti 3 novadi – Salacgrīvas, Limbažu un Saulkrastu. Protams, ir sastopamas dažādas norādes, pārsvarā tikai lielākās pilsētās, kuras ir piejūras reģionā, piemēram, Kolkā, Ventpilī, Jūrmalā. Tās pārsvarā norāda virzienu uz tuvējiem sabiedriskiem objektiem, reti tajos norādītas tuvumā esošās pludmales vai citas ar Baltijas jūras piekrasti saistītas vietas. Lielākoties tās izmantojamas tikai nelielos mērogos.

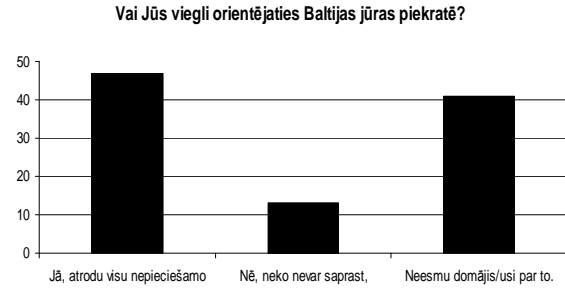
Tās visas ir garlaicīgas, nepamanāmas, uzmanību nepiesaistošas. Protams, tās atbilst likumos atrakstītiem noteikumiem, novietotas pēc valstī noteiktiem standartiem, taču tās nevar uzskatīt par vienotām un nemaz laba dizaina nosacījumiem atbilstošām. Tās tikai degradē esošo pilsētas ainavu.

5. att. Norādes Rojā [7]

Respondentu atbildes, par orientēšanās iespējām Baltijas jūras piekrastē, bija pārsteidzošas.

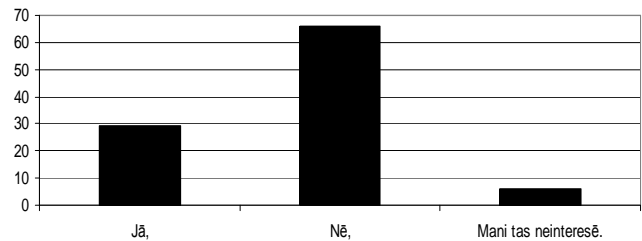
Gandrīz puse (46%) atbildēja, ka atrod visu nepieciešamo, otra puse apgalvoja, ka nav par to domājusi. Secinājums no tā izriet, ka cilvēki, kuri dodas uz piekrasti, apmeklē vienas un tās pašas atpūtas vietas, kur visa infrastruktūra un apkārtnē ir labi pazīstama. Tāds fakts nav iepriecinošs. Jo respondenti nevēlas vai tiem nav iespējas apmeklēt neparasto un bagāto Baltijas jūras piekrasti.

6. att. Respondentu atbildes par orientēšanās iespējām Baltijas jūras piekrastē

Tie paši respondenti, uz jautājumu vai esat pamanījuši kādu informāciju par sastaptajiem objektiem, atbildēja noliedzoši, tikai 29 cilvēki no 103 apstiprināja faktu, ka ir redzējuši kādu informācijas zīmi. Tas ir viens no iemesliem, kāpēc ir jāmaina esošā situācija. Ir jārada iespēja uzzināt ne tikai vietējiem iedzīvotājiem, bet arī tūristiem, kuri apmeklē piekrasti, kaut nelielu informāciju par tur esošo kultūras mantojumu un dabas daudzveidību.

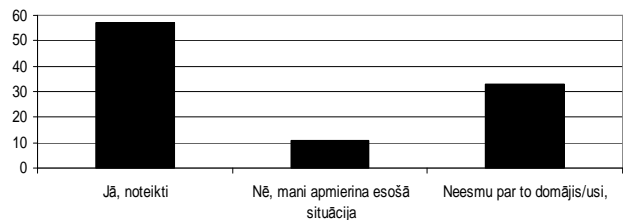
Vai bieži esat pamanījis/izmantojis informāciju par sastopamajiem objektiem Baltijas jūras piekrastē?

7. att. Respondentu atbildes par informācijas sastopamību Baltijas jūras piekrastē

To, ka situācija ir jāmaina, apstiprina arī atbildes uz jautājumu: vai Jūsprāt ir jāmaina šī situācija un jārada jauna informācijas stendu un norāžu sistēma, jo apstipriņoši

Vai Jūsprāt ir jāmaina šī situācija un jārada jauna informācijas stendu un norāžu sistēma?

8. att. Respondentu atbildes par esošās situācijas nomaiņu pret jaunu informācijas stendu un norāžu sistēmu.

Līdzīgi ir arī ar informācijas stendiem. Daudz tādu ir uzstādīti vietās, kur ierodas neliels apmeklētāju skaits, piemēram, aizsargājamās dabas teritorijās, taču vienkārša

informācija par, piemēram, Ragaciema bāku, nav atrodamā, taču objekts ir ļoti saturīgs, pievilcīgs un pludmale vasarā ir pārpildīta.

Šobrīd liela daļa esošo stendu vismaz ir stilistiski līdzīgi, bet sabiedrību nedaudz atbaidoši ar masīviem jumtiņiem, un kājām, kas izskatās, ka nespēs noturēt visu konstrukciju.

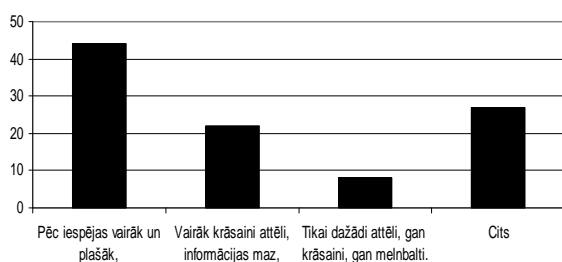
Otra lieta, kas raksturīga lielākajai daļai stendu ir tas, ka grūti orientēties plašajā informācijas daudzumā, kas atrodami uz stendiem.

Aptaujājot respondentus par informācijas daudzumu, kas publicējams uz stendiem, atbildes rosina uz secinājumu – informācijai ir jābūt pēc iespējas mazāk, vairāk jālieto krāsaini attēli, jo sabiedrībai nepatīk ilgi stāvēt kaut kur un lasīt. Tāpēc ir ļoti jāpārdomā līdz šim publicētā informācija un tās daudzums.

9 att. Informācijas stends Vidzemē [3]

Cik daudz un kādai informācijai jābūt iekļautai stendā?

10 att. Respondentu atbildes par informācijas daudzumu un veidiem informācijas stendos.

Ir nepieciešams būtiski mainīt esošo situāciju. Jārada kaut kas jauns. Tāpēc darba mērķis ir izveidot vienotu informācijas stendu un norāžu sistēmu Baltijas jūras piekrastē, lai ne tikai tūristiem, bet arī piekrastes iedzīvotājiem būtu vieglāk orientēties un tie iegūtu pēc iespējas plašākas zināšanas par šo reģionu, tādā veidā palīdzot tam kļūt par dinamisku un atpazīstamu vietu Eiropā un pasaulē.

III. PASAULES PIEMĒRI

Lai labāk saprastu kādu vides objektu veidot, darba ietvaros tika analizēti dažādi pasaules piemēri tieši vides objektu jomā. Kopā tika aplūkoti 60 dažādi vides objekti, no metāla, koka, plastmasas, otrreiz pārstrādātiem materiāliem. Tie tika analizēti pēc internetā iegūstamajiem attēliem. Un vērtēti izmantojot laba dizaina nosacījumus. Pēc kuriem būtu jāvadās ikvienam dizaineram, māksliniekam, arhitektam.

1) Inovācija – Labs dizains neatdarina jau esošas produktu formas. Inovāciju būtībai ir jābūt skaidri nolasāmai visās produkta funkcijās.

2) Produkta lietderība - Produktam ir jākalpo skaidri noteiktam mērķim - gan pamatuzdevumos, gan papildu funkcijās. Svarīgākais uzdevums dizainā ir uzlabot produkta lietderību.

3) Estētika - Estētiskā produkta kvalitāte ir neatņemama daļa no produkta lietderības. Estētisks dizains nozīmē precīzi izstrādātas produkta detaļas, smalkas nianse, harmoniju un līdzsvarotību kopā ar visiem vizuālajiem konkrētā produkta elementiem.

4) Produkta vienkārša uztveramība - Labs dizains nodrošina produkta vienkāršu uztveramību. Tas padara saprotamu produkta struktūru un uzbūvi. Optimāls dizains nodrošina produkta lietošanas sistēmas pašsaprotamību un aiztaupa lietotājam nepieciešamību pēc ilgās un nogurdinošās lietošanas rokasgrāmatas studēšanas.

5) dizaina neuzbāzība - Detaļas, kuras nodrošina šo neuzbāzības kritēriju, ir iekārtas vadības rīki. Tie nav ne dekoratīvi objekti, ne mākslas darbi. To dizainam vienmēr jābūt neitrālam, tie nedrīkst būt redzami, tiem ir jāuzsver produkta praktiskais pielietojums.

6) godīgums - Godīgi veidots dizains nedrīkst pretendēt uz pazīmēm, kādas tam nav, mēģinot būt inovatīvākam, efektīvākam, vai vērtīgākam. Produkta dizains nedrīkst ietekmēt lietotājus un pircējus, vai manipulēt ar tiem.

7) Klasiskums un mūsdienīgums - Labs dizains ir nenovecojošs. Lietas, kuras nav pārāk modernas, nekad nenovecos. Šī ir galvenā atšķirība starp labu produkta dizainu un triviāliem objektiem, kas paredzēti sabiedrībai, kas piesārņo pasauli ar nevajadzīgām un nenoturīgām lietām.

8) pamatīgums un precizitāte - Tēla vienotība. Labs dizains nozīmē saskanību produktā līdz pat tā sīkākajai detaļai. Pamatīgums un precizitāte ir sinonīmi produktam un tā funkcijām- tā produktu ir jāuztver tā lietotājam. Vides pieejamība.

9) Ekoloģija un ilgtspējīga - Dizainam ir jātiecas uz dabas aizsardzību un pārdomātu izejmateriālu lietošanu. Tas nozīmē ne tikai rēķināšanos ar tiešo piesārņojumu, bet rēķināšanos arī ar vizuālo piesārņojumu un dabas sagraušanas draudiem.[4]

Daļa pasaules piemēri neatbilst visiem šiem kritērijiem, jo tie ir vides objekti, kas kalpo kā mākslas darbi, lai ar savu izskatu un ideju nodotu kādu vēsti sabiedrībai. Tie nav veidoti ar mērķi – atbilst laba dizaina nosacījumiem. Visi ir izstrādāti ļoti amizanti, dažiem formas ir atvasinātas jau no dabā sastopamajam, Lielākajā daļā objektu ir vērojama inovācija, taču produkta lietderība ļoti bieži ir piemirsta. Tie ir vides objekti, kas noteiktā laika posmā ir aizraujoši noteiktai cilvēku grupai, kad tie kļūst jau visiem zināmi, novecojuši, tie vairs neenes savu sūtību, un kļūst garlaicīgi. Ja objektam ir vairāk nekā tikai viena funkcija, tie pastāvēs ilgāku laiku. Par to ir jādomā, radot jaunus vides objektus.

Vairāk kā puse objekti ir izstrādāti līdz sīkākai niansei, no tā ir nepieciešams mācīties. Ja veido lielu objektu – kādi arī ir vides objekti, tiem ir jābūt ļoti augstā kvalitātē, jo tiem nāks nest ne tikai mākslinieka, bet arī amatnieka vārdu.

Viens no klupšanas akmeņiem ir viegla uztveramība, jo ne vienmēr ir iespējams ātri uztvert galveno domu, ko veidotājs ar to ir gribējis pateikt. Idejai ir jābūt viegli nolasāmai. Kā piemēram Dave Konane darbā “Boora Konvergence” viss atbilst laba dizaina nosacījumiem kamēr nesākam domāt, ko autors ar šo objektu ir domājis.

Dizaina neuzbāzība lielākoties ir izstrādāta ļoti augstā kvalitātē, bieži nevar saprast kā objekts uzstādīts konkrētajā vietā, kāda konstrukcija ir izmantota, lai tas viss sastiprinātos kopā.

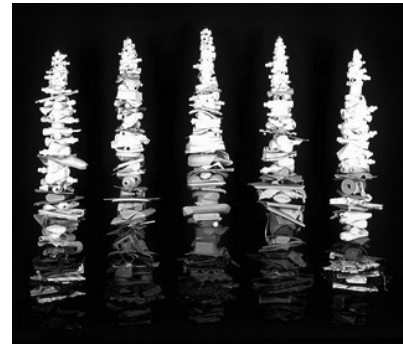
Arī godīgums lielā mērā visos objektos ir ievērots, pie tā mums latviešu māksliniekiem ir jāpiedomā. Nedrīkst pārvērtēt objekta funkcijas vai māksliniecisko izpildījumu.

Par klasiskumu un mūsdienīgumu reizēm var strīdēties. Jo daudziem aplūkotajiem objektiem ir izmantotas idejas, kas ir aktuālas tikai šodien un lielākoties tās ir aktuālas no ekoloģijas viedokļa, savākt kopā visu dabā nevajadzīgo un izveidot no tā kaut ko sabiedrībai baudāmu, taču pēc 10 gadiem nevienam tas neliksies nozīmīgi. Kā piemēru varētu minēt Sidnejas mākslinieku John Dahelesen, kas izstrādā un veido dažādus vides objektus no tā, ko atrod Sidnejas pludmalē. Šodienas skatījumā tas ir ļoti aktuāli, ka nevajag piemēslot pludmales, atstāt dabā kaitīgus materiālus utt. Bet iespējams, ka pēc gadiem, mums jau tas viss būs tā apnicis, ka būs kaitinoši redzēt un pat domāt par šādu vides objektu, kas atgādinātu nemēslojiet pludmalēs. Protams, šiem darbiem ir otrs aspekts – kas arī ir jāizanalizē nākamajā – pēdējā punktā – ekoloģija un ilgtspējība. Šodienas skatījumā šim punktam visi objekti pilnīgi atbilst, jo ar vides objektu palīdzību autori vēlas ietekmēt sabiedrību un parādīt to, cik šie visi materiāli ir kaitīgi.

Par pamatīgumu un precizitāti nevar būt nemazākās runas, jo pasaules piemēros ir vērojams tas, ka autors izstrādā darbu līdz sīkākajai detaļai. Arī no tā vajadzētu mācīties, jo jaunajiem māksliniekiem, dizaineriem, vienmēr gadās kāda līdz galam nenostādīta detaļa. Tas vairs neatbilst laba dizaina nosacījumiem.

5. att. Dave Konane „Boora Konvergence”[15]

6. att. John Dehelsen, “Primary Totems”[14]

Apkopojot visu izanalizēto informāciju rodas secinājums kā atšķirt mākslu no laba dizaina. Atbilde ir iespējams tikai viena – funkcionalitāte. Ja objekts ir veidots ar mērķi veikt kādu funkciju un atbilst visiem nosacījumiem – tas ir labs dizains, taču ja tas atbilst tikai šiem nosacījumiem, bet ir grūti saprast tā funkciju un kāpēc viņš ir uzstādīts –jāsāk domāt par mākslas darbu.

IV. VADLĪNIJAS VIDES OBJEKTIEM KĀ INFORMĀCIJAS STENDIEM UN NORĀŽU SISTĒMAI

Balstoties uz pasaules piemēru analīzi tika izstrādātas galvenās vadlīnijas jauna vides objekta kā informācijas stendu un norāžu sistēmas modelim, kas atbilstu visiem laba dizaina nosacījumiem.

Pirmkārt, šim objektam ir jāsaplūst ar apkārtējo vidi, taču tajā pašā laikā tam jāpiesaista sabiedrības uzmanību, lai tā gribētu atnākt un apskatīt, izpētīt uzrakstīto, aplūkot attēlus un izdarīt secinājumus. Tāpēc pēc iespējas vairāk jāiesaista jūras tematika. Viens no risinājumiem varētu būt veidot šo vides objektu kā stilizētu bāku, ar visu bākuguni, kas protams atšķirtos no jau esošajām, lai nemusinātu burātājus. Tas būtu labs veids kā piesaistīt arī apmeklētāju uzmanību tumsā, nakts stundās un vēlajos rudenos un ziemās.

Otrkārt – objekta būvniecībā jāizmanto videi draudzīgi un ekoloģiski materiāli, kas liktu domāt par ilgtspējīgu attīstību. Tāpēc viens no galvenajiem materiāliem, ko varētu izmantot šī objekta būvniecībā būtu kokmateriāls, kas ir viena no Latvijas bagātībām, taču lai tas atbilstu ilgtspējīgai attīstībai, tie varētu būt kokmateriālu atgriezumī, ko parasti izmanto kurināšanai. Kā arī tas viss papildināts ar dažādiem otrreiz pārstrādātiem materiāliem.

Treškārt – šim objektam jārada atpazīstamība, lai cilvēki, gan vietējie iedzīvotāji, gan tūristi zinātu, ka šis objekts sniedz noderīgu informāciju un izglīto, tāpēc objekti ir jānovieto ne tikai pašā Baltijas jūras piekrastē, bet arī tuvējās apdzīvotās vietās, lai soli pa solim tie novestu līdz piekrastei.

Ceturtkārt – lai šie vides objekti tiešām izdotos ļoti labi, tiem ir jāatbilst visiem laba dizaina nosacījumiem, ir jābūt ļoti augstai izstrādājuma kvalitātei, lai nevienam nerastos jautājums kā tas viss darbosies rudens spēcīgajās vētrās un ziemas bargajā salā. Un, protams, jābūt skaidri nolasāmai funkcijai, cilvēkiem uzreiz ir jāsaprot, ka tie ir vides objekti,

kas sniedz informāciju un norāda virzienus nākamajiem objektiem.

Lai šie objekti labi iederētos Baltijas jūras piekrastē un sabiedrībai tie liktos noderīgi, ir jādomā par citām piekrastei nepieciešamajiem labiekārtojuma elementiem – tādiem kā sakārtotiem bērnu rotaļu laukumiem, kas iespējams stilistiski saskanētu ar šo informācijas stendu un norāžu sistēmu, ir jādomā arī par labierīcībām un auto stāvlaukumiem. Tikai tad šis projekts sekmīgi varētu izdoties un realizēties.

V. SECINĀJUMI

Ir apkopota informācija par Baltijas jūras piekrastē sastopamajiem interesantajiem dabas un kultūrvēsturiskajiem objektiem, kas varētu būt iesākuma informācija, ko parādīt šajā informācijas stendā un norāžu sistēmā. Ir apkopoti tikai visi populārākie objekti, tāpēc nepieciešams doties uz konkrētajiem novadiem, lai uzzinātu vēl plašāku informāciju par iespējām, ko rādīt šajos stendos. Taču ir jārada risinājums visu vēlmēm, jo no respondentu atbildēm varēja secināt, ka informācijai ir jābūt pēc iespējas mazāk un noderīgai, jo nevienam nepatīk ilgi stāvēt pie stendiem. Taču pašvaldības vēlas uzrakstīt pēc iespējas plašāku informāciju.

Kā arī apkopota informācija par pasaulē sastaptajiem vides objektiem, kuri izanalizēti pēc laba dizaina nosacījumiem. Tādā veidā iegūstot secinājumus, kam ir jāpievērš uzmanība veidojot vides objektu Baltijas jūras piekrastei. Secinājumi bija visnotaļ svarīgi, jo ir jādomā ne tikai par objekta izskatu, kvalitāti un ideju, bet par funkciju un vieglu uztveramību, jo tie ir vieni no galvenajiem iemesliem, kas liek domāt par labu dizainu un ilgtspējīgu attīstību. Funkcijai ir jābūt uzreiz saprotamai un viegli nolasāmai.

Ir iesāktas iestrādes pie vides objekta dizaina risinājumiem, kas atbildīs piekrastes tematikai un labi iejutīsies tur ne tikai idejas, bet arī materiālu lietojumu līmenī, pievēršot uzmanību lai tas viss tiktu tendēts uz ilgtspējīgu attīstību un vietējo iedzīvotāju dzīves kvalitātes celšanu, liekot ļoti lietu akcentu uz mūža izglītību.

Ir radušās arī iestrādes plašākai piekrastes attīstībai, ne tikai informācijas stendu un norāžu līmenī, jo lai šis objekts izskatītos un funkcionētu augstā līmenī ir jādomā par papildus labiekārtojumu – bērnu rotaļu laukumu, autostāvvietu u.c. lietu formātā. Ir jārada pēc iespējas plašāki labiekārtojuma kompleksi.

LITERATŪRAS SARAKSTS

1. Hohlovska I., Trušīņš J. Rekreācijas attīstība Vidzemes piekrastē. Problēmas un risinājumi // RTU zinātniskie raksti. 10. sēr., Arhitektūra un pilsētplānošana. - 3. sēj. (2009), 181.-191. lpp.
2. J. Trušīņš, Ilgtspējīga telpiskā attīstība, "Telpiskā stratēģija ilgtspējīgai attīstībai: Veidojam Latvijas nākotni." RTU zinātnisko rakstu krājums, R., (2010), 1. sēj.
3. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas pamat ziņojums [Elektroniskais resurss] / Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija – http://latvija2030.prakse.lv/files/lias_pamatziņojums.pdf – Resurss apskatīts 2009.g. 1.apr.
4. A. Ulme, Dizaina analīzē un kritika. Laba dizaina nosacījumi, lekciju koncepti 2009.g., RTU
5. A.Ulme, Dizaina procesu un produktu kritiska analīze. Gaume, Subjektīvisms, lekciju koncepti 2009.g., RTU
6. Sākotnējais izvērtējums un stratēģiskais vides novērtējums Centrālās Baltijas jūras pārrobežu sadarbības programmai 2007.-2013. gadam.
7. Apskates objekti Salacgrīvas novadā. [skatīts 09.10.2010.] pieejams: <http://tourism.salacgriva.lv/lv/dabas-objekti>
8. Carnikavas novads [skatīts 09.10.2010] pieejams: <http://www.carnikava.lv/index.php?&67>
9. Saulkrastu novada apskates objekti [skatīts 09.10.2010] pieejams: http://www.saulkrasti.lv/lv/apskates_vietas/52
10. Engures novada dome, apskates objekti [skatīts 09.10.2010] pieejams: <http://www.enguresnovads.lv/?p=7711&pp=10639&lang=1398>
11. Roja - sapaņu osta. Apskates objekti [skatīts 09.10.2010] pieejams: <http://www.roja.lv/index.php?id=2371>
12. Dundagas novada dome. Apskates objekti [skatīts 09.10.2010] pieejams: http://www.dundaga.lv/turisms/apskates_objekti
13. Ventspils novada dome. Apskates vietas un objekti. [skatīts 09.10.2010] pieejams: <http://www.ventspilsnd.lv/lv/turisms/apskatei/>
14. Apskates objekti Ventspils pilsētā. [skatīts 09.10.2010] pieejams: http://www.tourism.ventspils.lv/?p=1&menu_id=11
15. Pāvilostas novads. Tūrisms un atpūta. [skatīts 09.10.2010] pieejams: <http://www.pavilosta.lv/lv/trismsunatp>
16. Liepāja. Apskates vietas. [skatīts 09.10.2010] pieejams: <http://www.liepaja.lv/page/3075>
17. Nicas novads. Apskates vietas. [skatīts 09.10.2010.] pieejams: <http://nica.lv/turisms/apskates-objekti/>
18. Name of art work - Primary Totems.John Dahelsen [skatīts 9.10.2010] pieejams: http://www.johndahlsen.com/detail_totem/Primarytotems.html
19. Connecting people with Peatlands. Sculptures. [skatīts 09.10.2010.] pieejams <http://www.snh.org.uk/peatforpeople/on-site.asp>

Andra Ulme, Dr.arch., docent, Riga Technical University, Faculty of material science and applied chemistry/ Institute of material technology and design. Work experience: profession - interior designer, interior architect, specialized by public and private interiors, specialized in hotel interior design, over the last ten years completed more than 15 projects of suburbs, mostly in luxury style. The scientific work issue: The exploration of unutilized hide resources and the research of utilization possibility of such resources for the promotion of development of national economy of Latvia. Address: 18, Azenes str., LV – 1048, Riga, Latvia, Phone: + 371 67089256, e-mail: andra.ulme@rtu.lv

Kristiana Pavasare, Bac. Arch.. (since 2009 of September MA programme student), Riga Technical University, Faculty of material science and applied chemistry/Institute of material technology and design, Work experience: profession: Landscape architect. Address: 14, Azenes str., LV-1048, Riga, Latvia, Phone: + 371 29674039, e-mail: kristiana.pavasare@gmail.com

Andra Ulme, Kristiana Pavasare. Environmental objects as a billboard and guidance system of the Baltic Sea coast.

The aim of this article is to explore the current situation in the Baltic Sea coast, the information billboard and indications of the natural diversity and cultural tourism sector. Poll the respondents to find out public opinion on the need to change anything. It is displayed with the help of diagrams. Consideration is given to examples of global environmental object, analyze of their compliance with the rules of good design and sustainable development. The key conclusion is that good design needs functionality. If it is difficult to see, then it's just art, and for today it's not that important. In the framework of this work was developed general guidelines for environmental objects that fulfill the billboard and the references functions in the Baltic Sea coast, whose accent is on local quality of life building

- demonstrating the need for lifelong learning. In this paper the opinions of respondents on the capability of orientating on the Latvian coast of the Baltic Sea where published.

Андрэ Улме, Кристиана Павасаре. Объекты окружающей среды как единая система навигации на побережье Балтийского моря.

Данная статья направлена на изучение текущей ситуации на побережье Балтийского моря в области афиш и указателей, свидетельствуют о необходимости радикальных перемен. Рассмотрены примеры глобальных экологических объектов на местах, анализ их соблюдением правил хорошего дизайна и устойчивого развития. Действуя в рамках, были разработаны общие руководящие принципы для объектов окружающей среды, которые выполняют роль афиши и системой наведения функций на побережье Балтийского моря. Территориальное планирование является системной организации человеческих условий жизни на местном, региональном, национальном и глобальном уровнях в целях обеспечения устойчивого развития и качества жизни. Реформа местного самоуправления вызвало необходимость разработки новых планов с созданием новых объектов окружающей среды и развития округа по интеграции городских и сельских районах на основе концепции устойчивого сообщества. Эта статья содержит информацию о побережье Балтийского моря, где рассмотрены примеры интересных культурных и природных объектов, которые могут служить заголовком для отображения рекламного щита и системы наведения для туристов. Для того, чтобы эти объекты хорошо смотрелись на побережье Балтийского моря и они могли бы показаться общественности полезными, необходимо думать о других элементах, необходимых для прибрежного удобства - таких, как организованная детская игровая площадка, которая может стилистически соответствовать этой системе наведения. Необходимо также рассмотреть такие объекты, как автостоянка, и др.